

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 18ης Μαρτίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινωνική πολιτική — Οδηγία 92/85/ΕΟΚ — Μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων — Άρθρο 8 — Κατά νόμο μητέρα που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας — Άρνηση χορηγήσεως σε αυτήν άδειας μητρότητας — Οδηγία 2006/54/ΕΚ — Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών εργαζομένων — Άρθρο 14 — Λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση κατά νόμο μητέρας όσον αφορά τη χορήγηση άδειας μητρότητας»

Στην υπόθεση C-167/12,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Employment Tribunal, Newcastle upon Tyne (Ηνωμένο Βασίλειο) με απόφαση της 29ης Μαρτίου 2012, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Απριλίου 2012, στο πλαίσιο της δίκης

C. D.

κατά

S. T.,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, K. Lenaerts, αντιπρόεδρο, A. Tizzano, L. Bay Larsen και M. Safjan (εισηγητή), προέδρους τμήματος, J. Malenovský, E. Levits, A. Ó Caoimh, J.-C. Bonichot, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 19ης Μαρτίου 2013,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η C. D., εκπροσωπούμενη από την K. Ewing, solicitor, την K. Monaghan, QC, και την J. Russell, barrister,
- το S. T., εκπροσωπούμενο από τον C. Jeans, QC, και τον A. Edge, barrister,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον A. Robinson, επικουρούμενο από την E. Dixon, barrister,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

- η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από την E. Creedon, επικουρούμενη από τον G. Durcan, SC, και την C. Smith, BL,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Ε.-Μ. Μαμούνα και τη Δ. Τσαγκαράκη,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον A. Rubio González,
- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Inez Fernandes και τον E. Pedrosa,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον J. Enegren και την C. Gheorghiu,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2013,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 1, παράγραφος 1, 2, στοιχείο γ', 8, παράγραφος 1, και 11, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων (δέκατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ L 348, σ. 1), καθώς και των άρθρων 2, παράγραφοι 1, στοιχεία α' και β', και 2, στοιχείο γ', και 14 της οδηγίας 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ L 204, σ. 23).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της εκδικάσεως διαφοράς μεταξύ, αφενός, της C. D., κατά νόμο μητέρας που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας, και, αφετέρου, του εργοδότη της S. T., οργανισμού υπαγόμενου στο National Health Service (Εθνικό Σύστημα Υγείας), με αντικείμενο την άρνηση του δεύτερου να της χορηγήσει άδεια μετ' αποδοχών μετά τη γέννηση του τέκνου αυτού.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 92/85

- 3 Η πρώτη, η όγδοη, η ένατη, η δέκατη τέταρτη και η δέκατη έβδομη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/85 έχουν ως εξής:

«[εκτιμώντας] ότι το άρθρο [118 Α ΕΚ] προβλέπει ότι το Συμβούλιο θεσπίζει, με οδηγίες, τις ελάχιστες προδιαγραφές για να προωθήσει την καλύτερευση ιδίως του χώρου της εργασίας, για να προστατεύσει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων·

[...]

[εκτιμώντας] ότι οι έγκυοι, λεχώνες ή γαλουχούσες εργαζόμενες πρέπει να θεωρούνται, από πολλές απόψεις, ως ομάδα ειδικών κινδύνων και ότι πρέπει να ληφθούν μέτρα όσον αφορά την υγεία και την ασφάλειά τους·

[εκτιμώντας] ότι η προστασία των εγκύων, των λεχώνων και των γαλουχουσών εργαζομένων δεν πρέπει να καθιστά μειονεκτική τη θέση των γυναικών στην αγορά εργασίας και δεν πρέπει να θίγει τις οδηγίες περί ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών·

[...]

[εκτιμώντας] ότι η εύθραυστη υγεία της εγκύου, γαλουχούσας ή λεχώνας εργαζομένης καθιστά αναγκαίο δικαίωμα άδειας μητρότητας τουλάχιστον 14 συναπτών εβδομάδων, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον τοκετό, και υποχρεωτική άδεια μητρότητας τουλάχιστον δύο εβδομάδων, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον τοκετό·

[...]

[εκτιμώντας] ότι, εξάλλου, ούτε οι διατάξεις περί αδειάς μητρότητας θα έχουν πρόσφορα αποτελέσματα εάν δεν συνοδεύονται από τη διατήρηση δικαιωμάτων σχετιζομένων με τη σύμβαση εργασίας και τη διατήρηση αμοιβής ή/και το ευεργέτημα κατάλληλου επιδόματος.»

- 4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία, η οποία είναι η δέκατη ειδική οδηγία σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, έχει ως στόχο την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στην βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων ή γαλουχουσών εργαζομένων.»

- 5 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας περιλαμβάνει τους ακόλουθους ορισμούς:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) “έγκυος εργαζομένη”: κάθε εργαζομένη γυναίκα που είναι έγκυος και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή/και πρακτική·
- β) “λεχώνα εργαζομένη”: κάθε εργαζομένη γυναίκα που διανύει το στάδιο της λοχείας κατά την έννοια της εθνικής νομοθεσίας ή/και πρακτικής και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της, σύμφωνα με την ανωτέρω νομοθεσία ή/και πρακτική·
- γ) “γαλουχούσα εργαζομένη”: κάθε εργαζομένη γυναίκα που διανύει το στάδιο της γαλουχίας κατά την έννοια της εθνικής νομοθεσίας ή/και πρακτικής και έχει πληροφορήσει τον εργοδότη της για την κατάστασή της, σύμφωνα με την ανωτέρω νομοθεσία ή/και πρακτική.»

- 6 Το άρθρο 8 της ίδιας οδηγίας, επιγραφόμενο «Άδεια μητρότητας», ορίζει τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου οι εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2 να δικαιούνται άδεια μητρότητας διάρκειας 14 συναπτών εβδομάδων τουλάχιστον, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον τοκετό, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

2. Η άδεια μητρότητας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 πρέπει να περιλαμβάνει υποχρεωτική άδεια μητρότητας δύο εβδομάδων τουλάχιστον, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον τοκετό, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.»

- 7 Το άρθρο 10 της οδηγίας 92/85, με τίτλο «Απαγόρευση απόλυσης», ορίζει τα εξής:

«Προκειμένου να εξασφαλισθεί στις εργαζόμενες γυναίκες, κατά την έννοια του άρθρου 2, η άσκηση των δικαιωμάτων προστασίας της ασφάλειας και της υγείας τ[ου]ς, τα οποία αναγνωρίζονται στο παρόν άρθρο, προβλέπεται ότι:

- 1) τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου να απαγορευθεί η απόλυση των εργαζομένων γυναικών, κατά την έννοια του άρθρου 2, επί διάστημα εκτεινόμενο από την αρχή της εγκυμοσύνης τους ως το τέλος της άδειας μητρότητας που προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις που δεν συνδέονται με την κατάστασή τους και γίνονται δεκτές από τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές και, ενδεχομένως, εφόσον το εγκρίνει η αρμόδια αρχή·

[...]».

- 8 Κατά το άρθρο 11 της οδηγίας αυτής, που επιγράφεται «Δικαιώματα συναφή προς τη σύμβαση εργασίας»:

«Προκειμένου να εξασφαλισθεί στις εργαζόμενες εγκύους, κατά την έννοια του άρθρου 2, η άσκηση των δικαιωμάτων προστασίας της ασφάλειας και της υγείας τ[ου]ς, τα οποία αναγνωρίζονται στο παρόν άρθρο, προβλέπονται τα ακόλουθα:

[...]

- 2) στην περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 8, πρέπει να εξασφαλίζονται:

[...]

- β) η διατήρηση αμοιβής ή/και το ευεργέτημα κατάλληλου επιδόματος στις εργαζόμενες κατά την έννοια του άρθρου 2·

[...]».

Η οδηγία 2006/54

- 9 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2006/54 ορίζει τα εξής:

«Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να εξασφαλισθεί η εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης.

Για το σκοπό αυτό, η παρούσα οδηγία περιέχει διατάξεις για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ως προς:

[...]

- β) τους όρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής·

[...]».

10 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) “άμεση διάκριση”: όταν ένα πρόσωπο υφίσταται, για λόγους φύλου, μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν την οποία υφίσταται, υπέστη ή θα υφίστατο ένα άλλο πρόσωπο σε ανάλογη κατάσταση·
- β) “έμμεση διάκριση”: όταν μια εκ πρώτης όψεως ουδέτερη διάταξη, κριτήριο ή πρακτική θέτει σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση πρόσωπα ενός φύλου σε σύγκριση με πρόσωπα του άλλου φύλου, εκτός αν αυτή η διάταξη, το κριτήριο ή η πρακτική δικαιολογείται αντικειμενικώς από νόμιμο στόχο και τα μέσα για την επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι πρόσφορα και αναγκαία·

[...]

2. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, η διάκριση περιλαμβάνει:

[...]

- γ) οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή άδειας μητρότητας κατά την έννοια της οδηγίας 92/85/ΕΟΚ.»

11 Το άρθρο 14, παράγραφος 1, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Δεν υφίσταται άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων φορέων, όσον αφορά:

[...]

- γ) τους όρους απασχόλησης και εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων, καθώς και θέματα αμοιβής σύμφωνα με το άρθρο [157 ΣΛΕΕ].»

Το δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου

12 Ο νόμος του 2008 περί ανθρώπινης γονιμοποίησης και ανθρώπινης εμβρυολογίας (Human Fertilisation and Embryology Act 2008) ορίζει, στο άρθρο 54, ότι το αρμόδιο δικαστήριο, κατόπιν αιτήσεως δυο προσώπων, μπορεί με δικαστική απόφαση να τους αναγνωρίσει την ιδιότητα του γονέα αναθέτοντάς τους τη γονική μέριμνα τέκνου (parental order), προκειμένου αυτό να λογίζεται ως κατά νόμο τέκνο των εν λόγω προσώπων, εφόσον:

- η κυοφορία πραγματοποιήθηκε από γυναίκα η οποία δεν είναι ένα από τα πρόσωπα που έχουν υποβάλει την αίτηση, κατόπιν μεταφοράς στο σώμα αυτής του εμβρύου ή γονιμοποιημένου ωαρίου ή κατόπιν τεχνητής σπερματεγχύσεως,
- για τη δημιουργία του εμβρύου έγινε χρήση των γαμετών τουλάχιστον ενός από τα πρόσωπα που έχουν υποβάλει την αίτηση, και
- πληρούνται ορισμένες άλλες προϋποθέσεις, μεταξύ των οποίων η προϋπόθεση να συνδέονται τα πρόσωπα που υποβάλλουν την αίτηση με συζυγική σχέση ή με αντίστοιχη σχέση.

13 Το άρθρο 47C του νόμου του 1996 περί των δικαιωμάτων των εργαζομένων (Employment Rights Act 1996) ορίζει ότι η εργαζόμενη έχει δικαίωμα να μην υφίσταται βλάβη η οποία οφείλεται σε πράξη ή σε εκ προθέσεως παράλειψη του εργοδότη της για συγκεκριμένο λόγο. Ως συγκεκριμένος λόγος νοείται ο

λόγος ο οποίος χαρακτηρίζεται ως τέτοιος με διατάξεις που εκδίδει ο αρμόδιος Secretary of State και αφορά, μεταξύ άλλων, την κύηση, τον τοκετό ή τη μητρότητα, την κανονική, την υποχρεωτική ή τη συμπληρωματική άδεια μητρότητας, καθώς και την κανονική ή τη συμπληρωματική άδεια υιοθεσίας.

- 14 Κατά την κανονιστική απόφαση του 1999 περί άδειας μητρότητας, γονικής άδειας κ.λπ. (The Maternity and Parental Leave etc. Regulations 1999), η εργαζόμενη έχει, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δικαίωμα σε κανονική άδεια μητρότητας και σε συμπληρωματική άδεια μητρότητας, ενώ κατά την περίοδο της άδειας μητρότητας οι όροι της συμβάσεως εργασίας της προστατεύονται. Η απόφαση αυτή κατοχυρώνει το δικαίωμα επανόδου στην εργασία μετά την άδεια μητρότητας καθώς και την προστασία από την παράνομη και καταχρηστική απόλυση.
- 15 Δυνάμει του άρθρου 19 της ως άνω κανονιστικής αποφάσεως, η εργαζόμενη έχει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 47C του νόμου του 1996 περί των δικαιωμάτων των εργαζομένων, δικαίωμα να μην υφίσταται βλάβη η οποία οφείλεται σε πράξη ή σε εκ προθέσεως παράλειψη του εργοδότη της συνδεδεμένη με το γεγονός ότι έλαβε, επιχείρησε να λάβει ή ζήτησε να λάβει κανονική ή συμπληρωματική άδεια μητρότητας.
- 16 Ο νόμος του 2010 περί ισότητας (Equality Act 2010) ορίζει μεταξύ άλλων ότι μια γυναίκα υφίσταται δυσμενή διάκριση, όταν τυγχάνει λιγότερο ευνοϊκής μεταχειρίσεως λόγω του φύλου της, λόγω εγκυμοσύνης ή λόγω της άδειας μητρότητας που έχει λάβει.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 17 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, από τις 7 Ιουλίου 2001 η C. D. απασχολείται από το S. T. σε νοσοκομείο που λειτουργεί υπό την εποπτεία του S. T.
- 18 Η C. D. συνήψε συμφωνία παρένθετης μητρότητας σύμφωνα με όσα ορίζει ο νόμος του 2008 περί ανθρώπινης γονιμοποίησης και εμβρυολογίας για να αποκτήσει τέκνο. Δότης του σπέρματος ήταν ο σύντροφος της C. D. αλλά αυτή δεν ήταν δότρια του ωαρίου. Σε κανένα χρονικό σημείο δεν κατέστη έγκυος η C. D.
- 19 Το S. T. έχει θεσπίσει εσωτερικούς κανόνες για τις άδειες μητρότητας και τις άδειες υιοθεσίας και για τις αντίστοιχες αποδοχές, που εξομοιώνονται προς τις άδειες μετ' αποδοχών οι οποίες προβλέπονται από τις εφαρμοστέες νομοθετικές διατάξεις. Οι κανόνες αυτοί δεν προβλέπουν τη χορήγηση άδειας και την καταβολή αποδοχών στις κατά νόμο μητέρες που απέκτησαν τέκνο στο πλαίσιο παρένθετης μητρότητας. Το S. T. έχει επίσης θεσπίσει εσωτερικούς κανόνες για τη χορήγηση ειδικών αδειών, οι οποίοι δεν αφορούν την περίπτωση της παρένθετης μητρότητας. Στις 15 Οκτωβρίου 2009 ο διευθυντής προσωπικού του S. T., απαντώντας σε ερώτημα συνδικαλιστικής οργανώσεως σχετικά με το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς για τις κατά νόμο μητέρες, διευκρίνισε ότι «εφόσον ανακύψει τέτοιο ζήτημα, οι σχετικές ανάγκες θα αντιμετωπιστούν, κατά περίπτωση, με εφαρμογή των διατάξεων περί άδειας μητρότητας ή άδειας υιοθεσίας».
- 20 Η C. D. ζήτησε από τον εργοδότη της να της χορηγήσει άδεια μετ' αποδοχών σύμφωνα με όσα ορίζουν οι εσωτερικοί κανόνες του σχετικά με τις άδειες υιοθεσίας. Με το από 14 Μαρτίου 2011 έγγραφο, το S. T. επισήμανε στην C. D. ότι η συμφωνία παρένθετης μητρότητας την οποία είχε αυτή συνάψει δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις των ως άνω εσωτερικών κανόνων, στον βαθμό που η C. D. δεν ήταν σε θέση να προσκομίσει πιστοποιητικό καταλληλότητας (matching certificate) από την αρμόδια αρχή για τις υιοθεσίες, το οποίο να βεβαιώνει ότι δεν υφίσταται αντίθεση συμφερόντων μεταξύ του μέλλοντος θετού γονέα και του θετού τέκνου.
- 21 Την ίδια ημέρα η C. D., μετά την παραλαβή του ως άνω εγγράφου, υπέβαλε στο S. T. γραπτό αίτημα για τη χορήγηση άδειας μητρότητας λόγω παρένθετης μητρότητας η οποία, κατά την C. D., εξομοιωνόταν προς άδεια υιοθεσίας, με μόνη εξαίρεση την αδυναμία προσκομίσεως πιστοποιητικού

καταλληλότητας δεδομένου ότι δεν είχε κινηθεί διαδικασία υιοθεσίας. Στις 11 Απριλίου 2011 το S. T. απάντησε ότι αν η C. D. είχε κινήσει διαδικασία υιοθεσίας θα αποκτούσε δικαίωμα σε άδεια μετ' αποδοχών, ελλείψει όμως τέτοιας διαδικασίας, δεν προβλεπόταν «νόμιμο δικαίωμα σε άδεια μετ' αποδοχών στην περίπτωση της παρένθετης μητρότητας».

- 22 Στις 7 Ιουνίου 2011 η C. D. άσκησε αγωγή ενώπιον του Employment Tribunal, Newcastle upon Tyne, ισχυριζόμενη ότι υπέστη δυσμενή διάκριση λόγω φύλου και/ή λόγω της εγκυμοσύνης της και της μητρότητάς της, κατά παράβαση όσων ορίζει ο νόμος του 2010 περί ισότητας. Επίσης υποστήριξε ότι υπήρξε παράβαση, αφενός, του νόμου του 1996 περί των δικαιωμάτων των εργαζομένων και, αφετέρου, της κανονιστικής αποφάσεως του 1999 περί άδειας μητρότητας, γονικής άδειας κ.λπ. Στο πλαίσιο αυτό, η C. D. ισχυρίστηκε ότι υπέστη βλάβη λόγω της εγκυμοσύνης της και της μητρότητάς της καθώς και λόγω του γεγονότος ότι επιχείρησε να λάβει κανονική ή συμπληρωματική άδεια μητρότητας. Εξάλλου, η C. D. προέβαλε παράβαση των άρθρων 8 και 14 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950.
- 23 Στις 10 Ιουνίου 2011, κατόπιν νέου αιτήματος της C. D., το S. T. απάντησε ότι διέθετε «ως έναν βαθμό διακριτική ευχέρεια» για να εξετάσει το αίτημα χορηγήσεως άδειας μετ' αποδοχών και ότι, κατ' ενάσκηση της ευχέρειας αυτής, αποφάσισε να υπαγάγει την C. D. στους εσωτερικούς κανόνες για τις άδειες υιοθεσίας, οι οποίοι επιβάλλουν την προσκόμιση ορισμένων εγγράφων. Κατά συνέπεια, χορηγήθηκε στην C. D. άδεια μετ' αποδοχών βάσει των ως άνω εσωτερικών κανόνων υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονταν με έγγραφο της 29ης Ιουνίου 2011.
- 24 Στις 8 Ιουλίου 2011 το S. T. υποστήριξε ενώπιον του Employment Tribunal, Newcastle upon Tyne ότι η C. D. δεν είχε δικαίωμα σε επίδομα λόγω μητρότητας, δεδομένου ότι δικαιούχος του επιδόματος αυτού ήταν η βιολογική μητέρα του τέκνου.
- 25 Το τέκνο γεννήθηκε στις 26 Αυγούστου 2011. Πρόθεση της C. D. ήταν να παρίσταται κατά τον τοκετό αλλά αυτός επήλθε αιφνιδίως. Η C. D. άρχισε να παρέχει μητρική φροντίδα στο τέκνο και να το θηλάζει. Συνέχισε να θηλάζει το τέκνο για ένα τρίμηνο.
- 26 Η C. D. και ο σύντροφός της κατέθεσαν στο αρμόδιο δικαστήριο αίτηση για την έκδοση δικαστικής αποφάσεως που να τους αναγνωρίζει την ιδιότητα του γονέα και να τους αναθέτει τη γονική μέριμνα βάσει του άρθρου 54 του νόμου του 2008 περί ανθρώπινης γονιμοποίησης και εμβρυολογίας. Με δικαστική απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2011, το δικαστήριο αυτό τους αναγνώρισε πλήρως και οριστικώς ως γονείς αναθέτοντάς τους τη γονική μέριμνα του τέκνου. Ως εκ τούτου, η C. D. και ο σύντροφός της λογίζονται κατά νόμον ως γονείς του τέκνου.
- 27 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Employment Tribunal, Newcastle upon Tyne ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«Σε καθένα από τα κάτωθι ερωτήματα:

- Ο όρος “κατά νόμο μητέρα που αποκτά τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας” αφορά την περίπτωση στην οποία η κατά νόμο μητέρα είναι εργαζόμενη και δεν κατέστη, σε κανένα κρίσιμο χρονικό σημείο, έγκυος ή δεν γέννησε η ίδια το τέκνο.
 - Ο όρος “κυοφόρος μητέρα” αφορά την περίπτωση στην οποία η γυναίκα που χαρακτηρίζεται ως τέτοια κυοφόρησε και γέννησε το τέκνο κατόπιν αιτήματος της κατά νόμο μητέρας.
- 1) Παρέχει το άρθρο 1, παράγραφος 1, και/ή το άρθρο 2, στοιχείο γ', και/ή το άρθρο 8, παράγραφος 1, και/ή το άρθρο 11, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 92/85 [...], στην κατά νόμο μητέρα που αποκτά τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας το δικαίωμα να λάβει άδεια μητρότητας;

- 2) Παρέχει η οδηγία 92/85 [...] στην κατά νόμο μητέρα που αποκτά τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας το δικαίωμα να λάβει άδεια μητρότητας, στην περίπτωση που αυτή:
 - α) μπορεί να θηλάσει το τέκνο μετά τη γέννησή του και/ή
 - β) θηλάζει όντως το τέκνο μετά τη γέννησή του;
- 3) Συνιστά παράβαση του άρθρου 14, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α' και/ή στοιχείο β', και/ή το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2006/54 [...] η άρνηση του εργοδότη να χορηγήσει άδεια μητρότητας στην κατά νόμο μητέρα που αποκτά τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας;
- 4) Λαμβανομένης υπόψη της σχέσεως μεταξύ της εργαζομένης και της κυοφόρου μητέρας, συνιστά ενδεχομένως παράβαση του άρθρου 14, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α' και/ή στοιχείο β', και/ή το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2006/54 [...] η άρνηση χορηγήσεως άδειας μητρότητας στην κατά νόμο μητέρα που αποκτά τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας;
- 5) Λαμβανομένης υπόψη της σχέσεως μεταξύ της κατά νόμο μητέρας και της κυοφόρου μητέρας, συνιστά ενδεχομένως παράβαση του άρθρου 14, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α' και/ή στοιχείο β', και/ή το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2006/54 [...] η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση της κατά νόμο μητέρας που αποκτά τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας;
- 6) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο τέταρτο ερώτημα, αρκεί η ιδιότητα της κατά νόμο μητέρας ως τέτοια προκειμένου να της αναγνωριστεί δικαίωμα σε άδεια μητρότητας λόγω της σχέσεώς της με την κυοφόρο μητέρα;
- 7) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως σε οποιοδήποτε από τα τέσσερα πρώτα ερωτήματα:
 - α) Έχουν οι κρίσιμες διατάξεις της οδηγίας 92/85 [...] άμεσο αποτέλεσμα, και
 - β) έχουν οι κρίσιμες διατάξεις της οδηγίας 2006/54 [...] άμεσο αποτέλεσμα;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου και του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

- 28 Με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν η οδηγία 92/85 έχει την έννοια ότι η κατά νόμο μητέρα που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας έχει δικαίωμα να λάβει την άδεια μητρότητας που προβλέπει το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής, ιδίως στην περίπτωση που η κατά νόμο μητέρα μπορεί να θηλάσει το τέκνο μετά τη γέννησή του ή θηλάζει όντως το τέκνο αυτό.
- 29 Προκαταρκτικώς υπενθυμίζεται ότι σκοπός της οδηγίας 92/85, η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 118 Α ΕΚ, στο οποίο αντιστοιχεί σήμερα το άρθρο 153 ΣΛΕΕ, είναι η βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχόνων και γαλουχουσών εργαζομένων (αποφάσεις της 11ης Οκτωβρίου 2007, C-460/06, Raquay, Συλλογή 2007, σ. I-8511, σκέψη 27, και της 11ης Νοεμβρίου 2010, C-232/09, Danosa, Συλλογή 2010, σ. I-11405, σκέψη 58).

- 30 Συναφώς, κατά την όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/85, οι έγκυοι, λεχώνες ή γαλουχούσες εργαζόμενες πρέπει να θεωρούνται ως ομάδα ειδικών κινδύνων και πρέπει να ληφθούν μέτρα όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία τους.
- 31 Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/85 ορίζει ότι τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα μέτρα που απαιτούνται προκειμένου οι εργαζόμενες να δικαιούνται άδεια μητρότητας διάρκειας δεκατεσσάρων συναπτών εβδομάδων τουλάχιστον, που κατανέμονται πριν ή/και μετά τον «τοκετό», σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.
- 32 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το δικαίωμα άδειας μητρότητας που αναγνωρίζεται υπέρ των εγκύων εργαζομένων πρέπει να θεωρηθεί ως μέσο προστασίας με ιδιαίτερη σημασία που προβλέπεται με την κοινωνική νομοθεσία. Ειδικότερα, ο νομοθέτης της Ένωσης εκτίμησε ότι οι ουσιώδεις μεταβολές των όρων διαβίωσης των ενδιαφερομένων γυναικών κατά τη διάρκεια μιας περιορισμένης περιόδου δεκατεσσάρων τουλάχιστον εβδομάδων που προηγείται του τοκετού και έπεται αυτού αποτελούν θεμιτό λόγο αναστολής της ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητάς τους, χωρίς οι δημόσιες αρχές ή οι εργοδότες να μπορούν να αμφισβητούν με οποιονδήποτε τρόπο τον θεμιτό χαρακτήρα του λόγου αυτού (αποφάσεις της 20ής Σεπτεμβρίου 2007, C-116/06, Kiiski, Συλλογή 2007, σ. I-7643, σκέψη 49, και της 19ης Σεπτεμβρίου 2013, C-5/12, Betriu Montull, σκέψη 48).
- 33 Πράγματι, όπως έχει αναγνωρίσει ο νομοθέτης της Ένωσης με τη δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 92/85, η έγκυος, λεχώνα ή γαλουχούσα εργαζόμενη βρίσκεται σε μια ιδιαίτερη και ευάλωτη κατάσταση που απαιτεί μεν να της χορηγείται δικαίωμα άδειας μητρότητας, αλλά δεν μπορεί να εξομοιώνεται, ειδικά κατά τη διάρκεια της άδειας αυτής, ούτε με την κατάσταση του άνδρα ούτε με την κατάσταση της γυναίκας που τελεί σε αναρρωτική άδεια (βλ. απόφαση της 27ης Οκτωβρίου 1998, C-411/96, Boyle κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-6401, σκέψη 40, καθώς και προαναφερθείσα απόφαση Betriu Montull, σκέψη 49).
- 34 Σκοπός της ως άνω άδειας μητρότητας, την οποία δικαιούται η εργαζόμενη, είναι να διασφαλιστεί, αφενός, η προστασία της βιολογικής καταστάσεως της γυναίκας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και μετά από αυτήν και, αφετέρου, η προστασία των ειδικών σχέσεων μεταξύ της γυναίκας και του τέκνου της κατά τον χρόνο μετά την εγκυμοσύνη και τον τοκετό, κατά τρόπον ώστε οι σχέσεις αυτές να μη διαταραχθούν από τη σώρευση των βαρών που προκύπτουν από την ταυτόχρονη άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 12ης Ιουλίου 1984, 184/83, Hofmann, Συλλογή 1984, σ. 3047, σκέψη 25· προαναφερθείσες αποφάσεις Kiiski, σκέψη 46, και Betriu Montull, σκέψη 50).
- 35 Κατά συνέπεια, όπως προκύπτει από τον σκοπό της οδηγίας 92/85, από το γράμμα του άρθρου 8 αυτής, το οποίο κάνει ρητώς λόγο περί τοκετού, και από τη μνημονευθείσα στις σκέψεις 32 έως 34 της παρούσας αποφάσεως νομολογία του Δικαστηρίου, η άδεια μητρότητας την οποία προβλέπει το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής έχει ως σκοπό την προστασία της υγείας της μητέρας του τέκνου στην ιδιαίτερη και ευάλωτη κατάσταση στην οποία αυτή βρίσκεται λόγω της εγκυμοσύνης της.
- 36 Συναφώς, επισημαίνεται επίσης ότι, μολονότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι σκοπός της άδειας μητρότητας είναι επίσης η προστασία των ειδικών σχέσεων μεταξύ της γυναίκας και του τέκνου της, εντούτοις ο σκοπός αυτός, όπως προκύπτει από το περιεχόμενο των αποφάσεων που μνημονεύονται στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως, αφορά μόνο τον χρόνο «μετά την εγκυμοσύνη και τον τοκετό».
- 37 Από τα ανωτέρω έπεται ότι η χορήγηση άδειας μητρότητας βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας 92/85 προϋποθέτει ότι η εργαζόμενη που λαμβάνει την άδεια αυτή κυοφόρησε και γέννησε το τέκνο.
- 38 Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται από την απάντηση που έδωσε το Δικαστήριο με την απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου 2008, C-506/06, Mayr (Συλλογή 2008, σ. I-1017), όσον αφορά την απαγόρευση απολύσεως εγκύων εργαζομένων την οποία επιβάλλει το άρθρο 10, σημείο 1, της οδηγίας 92/85.

Ειδικότερα, στη σκέψη 37 της αποφάσεως αυτής, το Δικαστήριο επισήμανε ότι τόσο από το γράμμα του άρθρου 10 της οδηγίας 92/85 όσο και από τον κύριο σκοπό που επιδιώκει η οδηγία αυτή και τον οποίο υπενθυμίζει η σκέψη 29 της παρούσας αποφάσεως, προκύπτει ότι η εν λόγω εγκυμοσύνη, προκειμένου να τύχει της προβλεπόμενης από το άρθρο αυτό προστασίας από την απόλυση, πρέπει να έχει αρχίσει.

- 39 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η C. D. σε κανένα χρονικό σημείο δεν κυοφόρησε το τέκνο.
- 40 Υπό τις συνθήκες αυτές, εργαζόμενη η οποία έχει την ιδιότητα κατά νόμο μητέρας που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 της οδηγίας 92/85, ακόμη και στην περίπτωση που μπορεί να θηλάσει το τέκνο μετά τη γέννησή του ή θηλάζει όντως το τέκνο αυτό. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να προβλέπουν την υποχρεωτική χορήγηση δικαιώματος για άδεια μητρότητας δυνάμει του εν λόγω άρθρου στην εργαζόμενη αυτή.
- 41 Εντούτοις, πρέπει να προστεθεί ότι η οδηγία 92/85, όπως προκύπτει ιδίως από την πρώτη αιτιολογική σκέψη της, έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό ορισμένων ελάχιστων απαιτήσεων όσον αφορά την προστασία κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων ή γαλουχουσών εργαζομένων.
- 42 Επομένως, η οδηγία αυτή ουδόλως αποκλείει τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν ή να εφαρμόζουν ευνοϊκότερες νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των κατά νόμο μητέρων που έχουν αποκτήσει τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να λάβουν άδεια μητρότητας λόγω της γεννήσεως του τέκνου αυτού.
- 43 Βάσει των ανωτέρω εκτιμήσεων, στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η οδηγία 92/85 έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να προβλέπουν την υποχρεωτική χορήγηση άδειας μητρότητας δυνάμει του άρθρου 8 της οδηγίας αυτής σε εργαζόμενη η οποία έχει την ιδιότητα κατά νόμο μητέρας που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας, ακόμη και στην περίπτωση που αυτή μπορεί να θηλάσει το τέκνο μετά τη γέννησή του ή θηλάζει όντως το τέκνο αυτό.

Επί του τρίτου, του τέταρτου και του πέμπτου προδικαστικού ερωτήματος

- 44 Με το τρίτο, τέταρτο και πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 14 της οδηγίας 2006/54, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφοι 1, στοιχεία α' και β', και 2, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι συνιστά δυσμενή διάκριση λόγω φύλου η άρνηση εργοδότη να χορηγήσει άδεια μητρότητας σε κατά νόμο μητέρα που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας.
- 45 Το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας 2006/54 ορίζει ότι δεν υφίσταται άμεση ή έμμεση διάκριση λόγω φύλου στον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων φορέων, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τους όρους απασχόλησης και εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των απολύσεων, καθώς και της αμοιβής.
- 46 Όσον αφορά τις δυσμενείς διακρίσεις στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2006/54, η μη χορήγηση άδειας μητρότητας στην περίπτωση της κύριας δίκης συνιστά δυσμενή διάκριση συνδεδεμένη κατά τρόπο άμεσο με το φύλο, κατά την έννοια του στοιχείου α' της διατάξεως αυτής, εάν ο ουσιαστικός λόγος της μη χορηγήσεως αυτής ισχύει αποκλειστικά για τους εργαζόμενους ενός εκ των δύο φύλων (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 1990,

C-177/88, Dekker, Συλλογή 1990, σ. I-3941, σκέψη 10^α της 5ης Μαΐου 1994, C-421/92, Habermann-Beltermann, Συλλογή 1994, σ. I-1657, σκέψη 14, και προαναφερθείσα απόφαση Mayr, σκέψη 50).

- 47 Πάντως, βάσει της εθνικής νομοθεσίας που εφαρμόζεται σε μια περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, ο κατά νόμο πατέρας που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας τυγχάνει της ίδιας ακριβώς μεταχείρισης όπως και η κατά νόμο μητέρα σε μια συγκρίσιμη περίπτωση, τουτέστιν ούτε αυτός δικαιούται άδεια μετ' αποδοχών που αντιστοιχεί σε άδεια μητρότητας. Εξ αυτού συνάγεται ότι η άρνηση που αντιτάχθηκε στην C. D. δεν βασίζεται σε λόγο ο οποίος ισχύει αποκλειστικά για τους εργαζόμενους ενός εκ των δύο φύλων.
- 48 Εξάλλου, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι υφίσταται δυσμενής διάκριση συνδεόμενη κατά τρόπο έμμεσο με το φύλο οσάκις η εφαρμογή εθνικής ρυθμίσεως, έστω κι αν το γράμμα αυτής είναι ουδέτερα διατυπωμένο, θίγει στην πράξη πολύ μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων ενός φύλου σε σχέση με το άλλο φύλο (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 1997, C-1/95, Gerster, Συλλογή 1997, σ. I-5253, σκέψη 30^α της 20ής Οκτωβρίου 2011, C-123/10, Brachner, Συλλογή 2011, σ. I-10003, σκέψη 56, και της 20ής Ιουνίου 2013, C-7/12, Riežniece, σκέψη 39).
- 49 Όσον, όμως, αφορά την έμμεση δυσμενή διάκριση στην οποία αναφέρεται το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 2006/54, διαπιστώνεται ότι από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν αποδεικνύεται ότι η επίμαχη μη χορήγηση άδειας θα έθιγε ειδικότερα τις γυναίκες εργαζόμενες σε σχέση με τους άνδρες εργαζόμενους.
- 50 Κατά συνέπεια, η μη χορήγηση άδειας μητρότητας σε μια κατά νόμο μητέρα, όπως η C. D., δεν συνιστά δυσμενή διάκριση συνδεόμενη κατά άμεσο ή έμμεσο τρόπο με το φύλο, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 2006/54.
- 51 Επιπλέον, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής, τυχόν λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση γυναίκας λόγω εγκυμοσύνης ή άδειας μητρότητας κατά την έννοια της οδηγίας 92/85 συνιστά δυσμενή διάκριση κατά την έννοια της οδηγίας 2006/54.
- 52 Ωστόσο, αφενός, μια κατά νόμο μητέρα που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας δεν μπορεί, εξ ορισμού, να υφίσταται λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση λόγω εγκυμοσύνης, δεδομένου ότι δεν κυοφόρησε το τέκνο αυτό.
- 53 Αφετέρου, όπως προκύπτει από την απάντηση στο πρώτο και στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, η οδηγία 92/85 δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να χορηγούν άδεια μητρότητας σε εργαζόμενη έχουσα την ιδιότητα της κατά νόμο μητέρας που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας. Ως εκ τούτου, η κατά νόμο μητέρα αυτή δεν υφίσταται λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση ως προς τη λήψη άδειας μητρότητας, κατά την έννοια της οδηγίας 92/85.
- 54 Επομένως, μια τέτοια κατά νόμο μητέρα δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι υπέστη δυσμενή διάκριση λόγω φύλου, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2006/54.
- 55 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο τρίτο, τέταρτο και πέμπτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 14 της οδηγίας 2006/54, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφοι 1, στοιχεία α' και β', και 2, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι δεν συνιστά δυσμενή διάκριση λόγω φύλου η άρνηση εργοδότη να χορηγήσει άδεια μητρότητας σε κατά νόμο μητέρα που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας.

Επί του έκτου και του έβδομου προδικαστικού ερωτήματος

- 56 Λαμβανομένων υπόψη των απαντήσεων που δόθηκαν στο πρώτο, δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο έκτο και στο έβδομο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 57 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

- 1) Η οδηγία 92/85/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχόνων και γαλουχουσών εργαζομένων (δέκατη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ), έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να χορηγούν άδεια μητρότητας βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας αυτής σε εργαζόμενη έχουσα την ιδιότητα της κατά νόμο μητέρας που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας, ακόμα και όταν μπορεί να θηλάσει το τέκνο αυτό μετά τη γέννηση ή ακόμα και όταν πράγματι το θηλάζει.
- 2) Το άρθρο 14 της οδηγίας 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφοι 1, στοιχεία α' και β', και 2, στοιχείο γ', της οδηγίας αυτής, έχει την έννοια ότι δεν συνιστά δυσμενή διάκριση λόγω φύλου η άρνηση εργοδότη να χορηγήσει άδεια μητρότητας σε κατά νόμο μητέρα που απέκτησε τέκνο κατόπιν συμφωνίας παρένθετης μητρότητας.

(υπογραφές)